

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

Силабус навчальної дисципліни
«Основи наукових досліджень в медицині»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 45 годин, 1,5 кредити. Семестри: V - VI. 3 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Дні та час – згідно розкладу занять Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки, вул. Приморський бульвар, 13
Викладач(-і)	Бачинська О.В., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Професори: д.мед.н. Голубятников М.І., д.мед.н. Талалаєв К.О. Доценти: Сервецький С.К., Федоренко Т.В. Асистенти: Герасименко Т.В., Джуртубаєва Г.М., Мельник О.А., Гриценко К.С., Костолонова Л.В., Шаманська А.В., Карпенко Ю.М., Макаренко М.О.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Мельник О.А., завуч кафедри; телефон - 0965920621, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри телефон Гаврушко Т.Г., лаборант кафедри; телефон - 0681241260 E-mail: olena.kozishkurt@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Заняття проводяться на кафедрі, згідно з розкладом.
Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).
Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є: специфіка наукових досліджень, вивчення термінології та методології сучасної науки, застосування отриманих знань на практиці в освітньому та дослідницькому процесах. Предметом – є ті елементи дослідження, зв'язки, які підлягають вивченню в конкретній роботі (науковій, курсовій, дипломній, магістерській тощо). Дисципліна орієнтує на вибір методів та інструментарію наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, пропедевтика педіатрії, медична психологія, оториноларингологія, офтальмологія, неврологія, психіатрія, наркологія, дерматологія, венерологія.

Постреквізити: педіатрія, внутрішня медицина, хірургія, акушерство і гінекологія, інфекційні хвороби, епідеміологія та принципи доказової медицини, онкологія та радіаційна медицина, травматологія і ортопедія, фтизіатрія, анестезіологія та інтенсивна терапія, екстрена та невідкладна медична допомога, гігієна та екологія, паліативна та хоспісна медицина, загальна практика (сімейна медицина).

Метою дисципліни є формування у здобувачів системи методологічних знань, умінь та навичок у галузі організації та проведення наукових досліджень у системі охорони здоров'я.

Завдання дисципліни: інформаційне забезпечення наукових досліджень; систематизація результатів наукового дослідження; впровадження наукових досліджень в практику та визначення ефективності результатів впровадження. Ознайомлення з основами знань методології, методів та понять наукового дослідження. Формування практичних навичок та умінь застосування методології наукових методів, а також розробки проектів та програм проведення наукового дослідження. Виховання моральних якостей та етичних норм у процесі проведення наукового дослідження. Вміння узагальнювати дослідні матеріали.

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- методичні основи та критерії вибору основних адекватних методів аналізу

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

для перевірки наукових гіпотез;

- теоретичні та методичні основи аналізу статистичних результатів, їх оцінки та описання з метою формування обґрунтованих висновків
- стандартні процедури, щодо обробки медичної інформації
- вміти і мати навички спостереження і аналізувати соціальні явища, вивчати і підсумовувати результати дослідження;
- визначати актуальну проблему дослідження, її цілі та завдання;
- формулювати гіпотезу;
- проводити науковий експеримент;
- обробляти та інтерпретувати результати проведеного дослідження;

Вміти:

- проведення наукових досліджень;
- обробки та аналізу отриманих наукових результатів;
- формулювати обґрунтовані висновки;

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна буде викладатися у формі практичних (16 аудиторних годин); організації самостійної роботи здобувача (29 годин).

Методи навчання. Словесні методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, робота з літературою. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота. Інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра. Форми науково-дослідної роботи (НДР) для здобувачів - реферати, курсові та дипломні роботи; поглиблене вивчення окремих наукових проблем в наукових гуртках; участь у наукових конференціях різних рівнів;

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Наука та її роль у суспільстві

Визначення науки, класифікація наук, основні риси сучасної науки, історія розвитку науки. Основні підходи до визначення понять «наука», «наукове знання». Відмінні ознаки науки. Наука, як система. Процес розвитку науки. Мета та завдання науки. Суб'єкт та об'єкт науки.

Тема 2. Наукова інформація: пошук, накопичення, обробка. Планування науково-дослідницької роботи.

Визначення понять «інформація» та «наукова інформація». Основні вимоги до наукової інформації. Джерела наукової інформації та їх класифікація з різних підстав. Інформаційні потоки. Робота із джерелами інформації. Особливості роботи із книгою. Формулювання теми наукового дослідження. Критерії, що ставляться до теми наукового дослідження. Постановка проблеми дослідження, її етапи. Визначення мети та завдань дослідження. Планування наукового дослідження. Інтерпретація основних

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

понять. План та його види. Аналіз теоретико-експериментальних досліджень. Тема 3. Наукове дослідження та його етапи. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи.

Цілі та завдання наукових досліджень, їх класифікація з різних підстав. Основні вимоги до наукового дослідження. Форми та методи наукового дослідження. Теоретичний рівень дослідження та його основні елементи. Експериментальний рівень дослідження та його особливості. Етапи науково-дослідницької роботи.

Тема 4. Методика наукового дослідження:

Основні етапи наукового дослідження. Вибір теми наукового дослідження здобувачем, фактори, що визначають вибір. Об'єкт та предмет дослідження, визначення його мети та завдань.

Тема 5. Основи підготовки наукової публікації.

Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях).

Тема 6. Впровадження наукових досліджень та їх ефективність у медицині.

Процес впровадження наукових досліджень та його етапи. Ефективність наукових досліджень. Основні види ефективності наукових досліджень у медицині. Оцінка ефективності досліджень.

Тема 7. Вимоги до мови та оформлення наукових праць.

Функціональні стилі сучасної української літературної мови (розмовна, офіційно-ділова, публіцистична, наукова). Мовні (лексичні, граматичні, стилістичні) особливості наукового стилю.

Тема 8. Методичні засади визначення рівня науки у різних країнах світу та в Україні.

Рівень розвитку національних систем «науки та техніки» став на рубежі століть одним з основних факторів, що надають величезний вплив на соціальний та економічний розвиток країн світу, їх роль і місце в системі світового господарства.

Тема 9. Статистичні методи, які використовуються для оцінки одержаних результатів наукових досліджень.

Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації. Оцінка вірогідності різниці: t-критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка. Особливості використання на малих вибірках. Таблиця Ст'юдента. Перевірка статистичної гіпотези для незалежних вибірок. Аналіз якісних ознак. Таблиці спряженості. Критерій Хі-квадрат, його оцінка та практичне застосування.

Тема 10. Структура та оформлення реферату, дипломної роботи.

Визначення понять «реферат», «дипломна робота». Структура навчально-наукової роботи. Написання тексту наукової роботи. Методи обробки змісту наукових текстів. Понятійно-термінологічне забезпечення дослідження. Оформлення результатів наукової роботи. Порядок формування

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

тексту.

Тема 11. Дизайн наукових досліджень.

Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів.

Тема 12. Критерії оцінки якості дослідження та його правове забезпечення.

Критерії якості дослідження. Права та обов'язки наукового керівника. Рецензування науково-дослідних робіт. Доповідь про роботу. Складання тез доповіді. Підготовка наукових матеріалів до опублікування у пресі.

Тема 13. Документальні джерела. Організація довідково-інформаційної діяльності.

Документальні джерела інформації. Інформаційно-пошукові системи: визначення, історія розвитку.

Тема 14. Основи наукової етики та організації праці.

Етичні засади наукової діяльності. Основи організації наукової праці. Плагіат та антиплагіат.

Тема 15. Розробка інноваційного проекту.

Головною складовою інтегрального результату інноваційної діяльності українського медичного університету є результати науково-дослідної, інноваційної діяльності. Організація та проведення конкурсів здійснює створена замовником конкурсна комісія з організації та проведення конкурсів на виконання НДР.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Кравчун П. Г., Бабаджан В. Д., Мясоєдов В. В. [Текст]: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Харків, ХНМУ, 2020. – 236 с.

Додаткова:

1. Потапова Р.К. Новые информационные технологии и лингвистика / Р.К. Потапова. – Вид. 4-е, стереот. УРСР, 2005. – 368 с.

2. McEnery T. Corpus Linguistics / Tony McEnery, Andrew Wilson. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 1996. (<http://www.lancs.ac.uk/fss/courses/ling/corpus/>).

Petrushina T.O. Perception of domestic science and scientists in the public mind. Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr. 2015. (2):29.

3. Петрушина Т. Сприйняття вітчизняної науки і науковців у суспільній свідомості. Вісник НАН України. 2015. № 2. С. 29—36.

4. Bourdieu P. Science of Science and Reflexivity. (University of Chicago Press, 2004).

5. Петрушина Т., Соболева Н., Чепурко Г. Громадська думка щодо ролі науки в українському суспільстві. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2016. № 2. С. 81—101.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

6. Popovich O., Bulkin I. So how do we deal with science?
<http://commons.com.ua/ru/neveselye-strochki/>

Попович О., Булкін І. Так як же нам быть с наукой?
<http://commons.com.ua/ru/neveselye-strochki/>

8. Dikusar A.I., Kuzhba R. Comparative analysis of the relationship between science and socio-economic development of society in the EU and CIS countries. Science and Science of Science. 2015. (2): 51.

Електронні інформаційні ресурси

1. Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
2. Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
3. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США - MEDLINE
www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
7. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Журнал British Medical Journal www.bmj.com
11. Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), практичний (вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок роботи з нормативними документами, превентивної роботи,

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Відмінно «5»	Виставляється здобувачу, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу здобувача, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
Добре «4»	Здобувач розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
Задовільно	Здобувач відтворює основний навчальний матеріал, але при

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

«3»	його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення понять недостатні, характеризує загальні питання соціальної медицини.
Незадовільно «2»	Здобувач фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, не виконав практичну роботу.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у семінарах, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, фонендоскоп.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету